

«Рассмотрено»

Руководитель ШМО

Хадиуллина Э.З. /

Протокол № 1

от «18» августа 2021 г.

«Согласовано»

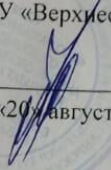
Заместитель директора по УВР

Газизова М.Н. /

«18» августа 2021 г.

«Утверждаю»

Директор МБОУ «Верхнесуньская
ООШ»

Ярмиев Н.Г. /

Приказ № 30 «20» августа 2021 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
по курсу внеурочной деятельности
«Мой край» духовно-нравственного направления
для 1-4 классов муниципального бюджетного общеобразовательного
учреждения «Верхнесуньская основная общеобразовательная школа»
Мамадышского муниципального района Республики Татарстан

Срок реализации – 4 года

Составители: Хадиуллина Э.З., Хуснуллина Р.Г.

Принято на заседании педсовета
протокол №1 от «18» августа 2021 г.

Личностные и метапредметные результаты освоения программы внеурочной деятельности, связанные с планируемыми результатами урочной деятельности

В результате изучения программы «Мой край» обучающиеся на ступени начального общего образования:

- получают возможность расширить, систематизировать и углубить исходные представления о природных и социальных объектах и явлениях как компонентах единого мира, овладеют основами практико-ориентированных знаний о природе, человеке и обществе, приобретут целостный взгляд на мир;
- приобретут опыт эмоционально окрашенного, личностного отношения к миру природы и культуры;
- получают возможность осознать своё место в мире;
- познакомятся с некоторыми способами изучения природы и общества, начнут осваивать умения проводить наблюдения в природе, ставить опыты, научатся видеть и понимать некоторые причинно-следственные связи в окружающем мире;
- получают возможность приобрести базовые умения работы с ИКТ средствами, поиска информации в электронных источниках и контролируемом Интернете, научатся создавать сообщения и проекты, готовить и проводить небольшие презентации.
- использовать различные справочные издания (словари, энциклопедии, включая компьютерные) и детскую литературу о человеке и обществе с целью поиска познавательной информации, ответов на вопросы, объяснений, для создания собственных устных или письменных высказываний

Личностные универсальные учебные действия

- учебно-познавательный интерес к новому учебному материалу и способам решения новой задачи;
- ориентация на понимание причин успеха во внеучебной деятельности, в том числе на самоанализ и самоконтроль результата, на анализ соответствия результатов требованиям конкретной задачи;
- способность к самооценке на основе критериев успешности внеучебной деятельности.
- внутренней позиции школьника на уровне положительного отношения к школе, понимания необходимости учения, выраженного в преобладании учебно-познавательных мотивов и предпочтении социального способа оценки знаний;
- выраженной устойчивой учебно-познавательной мотивации учения;
- устойчивого учебно-познавательного интереса к новым общим способам решения задач;
- осознанных устойчивых эстетических предпочтений и ориентации на искусство как значимую сферу человеческой жизни;
- эмпатии как осознанного понимания чувств других людей и сопереживания им, выражающихся в поступках, направленных на помощь и обеспечение благополучия.

Регулятивные универсальные учебные действия

- планировать свои действия в соответствии с поставленной задачей и условиями ее реализации, в том числе во внутреннем плане;
- учитывать установленные правила в планировании и контроле способа решения;
- осуществлять итоговый и пошаговый контроль по результату;
- оценивать правильность выполнения действия на уровне адекватной ретроспективной оценки соответствия результатов требованиям данной задачи и задачной области;
- адекватно воспринимать предложения и оценку учителей, товарищей, родителей и других людей;
- в сотрудничестве с учителем ставить новые учебные задачи;
- проявлять познавательную инициативу в учебном сотрудничестве;
- самостоятельно адекватно оценивать правильность выполнения действия и вносить необходимые коррективы в исполнение, как по ходу его реализации, так и в конце действия.

Познавательные универсальные учебные действия

осуществлять поиск необходимой информации для выполнения внеучебных заданий с использованием учебной литературы и в открытом информационном пространстве, энциклопедий, справочников (включая электронные, цифровые), контролируемом пространстве Интернета;

- осуществлять запись (фиксацию) выборочной информации об окружающем мире и о себе самом, в том числе с помощью инструментов ИКТ;
- строить сообщения, проекты в устной и письменной форме;
- проводить сравнение и классификацию по заданным критериям;
- устанавливать причинно-следственные связи в изучаемом круге явлений;
- строить рассуждения в форме связи простых суждений об объекте, его строении, свойствах и связях;
- осуществлять расширенный поиск информации с использованием ресурсов библиотек и сети Интернет;
- записывать, фиксировать информацию об окружающем мире с помощью инструментов ИКТ;
- осознанно и произвольно строить сообщения в устной и письменной форме;
- осуществлять выбор наиболее эффективных способов решения задач в зависимости от конкретных условий;
- осуществлять синтез как составление целого из частей, самостоятельно достраивая и восполняя недостающие компоненты;
- осуществлять сравнение, сериацию и классификацию, самостоятельно выбирая основания и критерии для указанных логических операций;
- строить логическое рассуждение, включающее установление причинно-следственных связей;

Коммуникативные универсальные учебные действия

- адекватно использовать коммуникативные, прежде всего – речевые, средства для решения различных коммуникативных задач, строить монологическое сообщение, владеть диалогической формой коммуникации, используя, в том числе средства и инструменты ИКТ и дистанционного общения;
- допускать возможность существования у людей различных точек зрения, в том числе не совпадающих с его собственной, и ориентироваться на позицию партнера в общении и взаимодействии;
- учитывать разные мнения и стремиться к координации различных позиций в сотрудничестве;
- формулировать собственное мнение и позицию;
- договариваться и приходить к общему решению в совместной деятельности, в том числе в ситуации столкновения интересов;
- задавать вопросы;
- использовать речь для регуляции своего действия;
- адекватно использовать речевые средства для решения различных коммуникативных задач, строить монологическое высказывание, владеть диалогической формой речи.
- учитывать и координировать в сотрудничестве отличные от собственной позиции других людей;
- учитывать разные мнения и интересы и обосновывать собственную позицию;
- понимать относительность мнений и подходов к решению проблемы;
- аргументировать свою позицию и координировать ее с позициями партнеров в сотрудничестве при выработке общего решения в совместной деятельности;
- задавать вопросы, необходимые для организации собственной деятельности и сотрудничества с партнером;
- осуществлять взаимный контроль и оказывать в сотрудничестве необходимую взаимопомощь;
- адекватно использовать речь для планирования и регуляции своей деятельности;

- адекватно использовать речевые средства для эффективного решения разнообразных коммуникативных задач.

Программаның эчтәлеге

№	Тема	1 класс	2 класс	3 класс	3 класс
1.	Экологиягә кереш.	2	2	2	2
2.	Безнең дусларыбыз.	5	4	2	2
3.	Агачлар нәрсә турында серләшә.	3	4	3	3
4.	Туган ягымның хайваннар дөньясы	5	5	4	6
5.	Туган ягымның терек булмаган табигате	5	6	4	4
6.	Бүлмәм гөлләре-өем бизәге	2	1		
7.	Мин һәм минем гаиләм	3	3	2	2
8.	Туган жир, туган авылым..	4	4	7	7
9.	Туган якның мәдәнияты.	2	2	2	1
10	Экологик проблемалар	2	3	8	7
		33	34	34	34

1.Экологиягә кереш. Бу бүлекнең максаты – укучыларга башлангыч экологик белем һәм тәрбия бирү, аларда экологик культура формалаштыру, табигатькә кызыксыну уяту, аны саклау проблемаларын дөрес аңлау, табигатьтә үзеңне тота белү күнекмәләре булдыру, экосистемаларда барган үзгәрешләрне, тере организмнар арасындагы үзара бәйләнешләрне күзәтү.

2. Безнең дусларыбыз. Программаның бу бүлегендә балалар йорт хайваннарын күзәтергә, аларны тәрбияләргә өйрәнәләр. Балалар безнең якта очраучы күп кенә кошларны танымыйлар. Шуны исәпкә алып, программага кошлар турында да бүлек куйдык. Иллюстрацияләр карау, урамда кошларны күзәтү, шигыр, хикәя уку, табышмаклар чишү кебек эш төрләре кулланыла.

3. Агачлар нәрсә турында серләшә. Агачка беркем дә яфракларын кайчан коярга кирәклеген әйтми. Көз килүгә, яфраклар үзләренен төсен үзгәртәләр һәм коелалар. Агачлар кышка кәүсә һәм ботакларында крахмал туплыйлар һәм кышкы йокыга талалар. Жәен дә кышын да бер үк төстә бары тик чыршы матуркай гына кала. Чыршының энәле дуслары бар- нарат, кедр, карагай. Бу бүлектә агачларга сакчыл караш төп урынны алып тора..

4. Туган ягымның хайваннар дөньясы. Иллюстрацияләр карау ,хайваннар дөньясы турында хикәяләр уку, аларның кышка эзерлеге, урман жәнлекләре белән танышу .

5.Туган ягымның терек булмаган табигате Бала агач ботагын сындырса, алай ярамаганлыгын аңлатабыз.Чәчәк букетларына сокланабыз. Ә терек булмаган табигать никадәр кызыклы...

6. Бүлмәм гөлләре-өем бизәге Шундый халык сынамышы бар, әгәр дә өйдә тынычлык хөкем сөрә икән, кешеләр арасында дустанә мөнәсәбәт икән, ул өйдә гөлләр шаулап үсә. Тәрзә төбәндә шаулап гөл үсә икән, өйдә, класста гөлләр чәчәк атып утыра икән- бу урында яхшы атмосфера дигән сүз. Балалар гөлләрне тәрбияләргә өйрәнәләр, эзләнү эшчәнлеге белән шөгыйльләнәләр.

7. Мин һәм минем гаиләм. Гаилә тарихын өйрәнү. Нәсел шәжәрәләренен ерак тарихыбызны өйрәнү өчен мөһим чыганак булуы. Шәжәрә төзү үрнәкләре.Нәселнең шәжәрәсен төзү .Гаиләдә электән сакланган хатларны туплау,хатлардагы мәгълүматларны файдалану. Нәселнең шөгыйльләрен, һөнәрләрен өйрәнү.Укымышлы һәм озын гомерле кешеләре турында мәгълүмат жыю. Гаилә традицияләре һәм аларны саклау..

8. Туган жир, туган авылым Авылга нигез салыну. Исем, риваятьләре, майданы, географик урыны, халкы, хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы белән танышу. Истәлекле урыннарда сәяхәт. Чишмәләр, су буйларын күзәтү. Географик атамалар. Безнең тирәдәге инешләр. Авылның истәлекле урыннарына сәяхәт. Туган як музеена экскурсия Мәктәп тарихы.

9 "Табигатьне саклау". Бу бүлектә балалар Кызыл китап төшенчәсе белән танышалар, сирәк очрый торган үсемлек һәм хайваннар дөньясы белән танышалар.

10 . Экологик проблемалар. Авылымда, туган ягымда экологик проблемалар.

Тематик планлаштыру.
1 класс - 33 сәгать.

№ п/п	Тема	Кол-во занятий	
		т	п
1	Мин һәм минем гаиләм. Гаилә әгъзалары. эти-әниемнең исем-фамилиясе, отчествосы.	1	
2	Эти-әниемнең эш урыннары, гаиләмдә хезмәт һәм ял.		1
3	Минем өем, урам, мәктәбем. Авылымда урам исемнәре. Мәктәпкә юл. Схема	1	1
4	Минем туган авылым. Район картасы буенча эш		1
5	Һава торышы турында. Ел фасыллары.	1	
6	Урманга көзгә экскурсия.		1
7	Викторина "Табигатьтә көзгә үзгәрешләр."	1	
8	Елның төрле фасылында авылымда хезмәт.	1	
9	Үсемлек һәм хайваннар безнең янәшәдә. Үсемлек һәм хайваннарга сакчыл караш Рәсем ясау	1	
10	Туган ягымның терек булмаган табигате. "Көз темасына кроссворд чишү.		1
11	Габдулла Тукай шигырьләре ярдәмендә авылым табигате буйлап сәяхәт.		1
12	Авылымда кыш Рәсем ясау	1	
13	Безнең якның кайсы кошлары ңылы якка оча, ә кайсылары кала? Кошларга кышын ничек ярдәм итеп була?		1
14	Табигатькә сәяхәт. Кошларны күзәтү, жимлек кую.		1
15	Йорт хайваннарының кышка эзерлеге.	1	
16	Жәнлекләрнең кышка эзерлеге.	1	
17	Кышкы табигатькә сәяхәт "Жәнлек эзләрен таныйсыңмы?"		1
18	Классымда бүлмә гөлләре, аларны тәрбияләү.		1
19	Экологик әкиятләр.		1
20	Яз килә, яз килә, яз тәрәзәдән көлә. Яз турында сөйләшәбез. Рәсем ясау	1	
21	Яз кешеләр тормышында. Рәсем ясау	1	
22	Язын йорт хайваннары. Өвәлү		1
23	Язын кошлар. Рәсем ясау	1	
24	Язын жәнлекләр. Өвәлү		1
25	Язгы табигатькә сәяхәт. "Мин ни өчен язны яратам"		1
26	Кояш, һава һәм су- безнең якын дуслар. Рәсем ясау		1
27	Безнең бакчада үсемлек, куак һәм агачлар. Практик эш		1
28	Минем туган ягымда яфраклы һәм ылыслы агачлар. Рәсем ясау	1	
29	Бөек Ватан сугышында һәлак булган авылдашларыбыз һәйкәленә сәяхәт		1
30	Минем туган авылымда жәй. Рәсем ясау	1	
31	"Изгеләр" чишмәсенә сәяхәт"		1
32	КВН "Барысын да белергә телим"	1	
33	Йомгаклау. Эшләнгән эшләргә йомгак Проект эше.		1

2 класс - 34 сәгать

№ п/п	Тема	Кол-во занятий	
		т	п
1	"Туган ил", "Ватан" төшенчэләре. Татарстан гимнын өйрәнү.		1
2	Гаиләм составы.. Бабайлар һәм әбиләр. Бабай һәм әбиләрнең фамилиясе. Өлкәннәргә хөрмәт тәрбияләү.		1
3	Минем авылым. Минем адрес. Минем район. Район картасы буенча эш	1	
4	Безнең күршеләр кем? Мамадыш-район үзәге.	1	
5	Безнең якның табигате. Көз килде. Ижади эш; шигырьләр ижат итү.		1
6	Безнең якларда ашарга яраклы һәм агулы гөмбәләр.		1
7	Көзгә урманга экскурсия.		1
8	Көзгә яфраклардан гербарий төзү.		1
9	"Көзгә матурлык. Инша яз".		1
10	Кыргый һәм игүле үсемлекләр	1	
11	Культуралы һәм игүле үсемлекләргә сакчыл караш тәрбияләү. Уен"Үсемлекләргә танышсыңмы?"		1
12	Әңгәмә"Икмәк-табын күрке" Әкият уку.	1	
13	Эзләнү-тикшеренү эше. "Оча торган чәчәкләр"	1	
14	Безнең урманда үсемлекләр.	1	
15	Йорт хайваннарының төрлеләге . Хайваннар, кошлар. Бал кортлары.	1	
16	Табигать бүлгә (бал кортлары)		1
17	СОН елгасы. Елганы саклау.	1	
18	Кышкы урманга экскурсия. Урманда кышкы тормыш.		1
19	Минем авылым бүген.		1
20	Авылымның үткәне.. Музейга экскурсия		1
21	Кышын урамым тормышы.		1
22	Әти- әниемнең эш урыны.	1	
23	Татар халкының милли бәйрәмнәре. Хәрәкәтле уеннар.		1
24	Кошлар көне		1
25	Туган ягым кошлары "Тавышын таны" уены. Кошларны күзәтү.		1
26	"Сабантуй майданы .Аның экологик торышы. Экскурсия.		1
27	Авыр сугыш елларында авылым кешеләре. Мәктәп музеена экскурсия.		1
28	Һәйкәл янын тәртипкә китерү, чәчәкләр утырту.		1
29	Өй тирәсендә яшеллек. Чәчәк кәлшәсе утырту, аларны тәрбияләү.		1
30	Өйне, ишегалдын, урамны чиста тоту.Практик эш.		1
31	Ижади биремнәр үтәү. Кроссворд төзү "Бу нинди чәчәк?", "Бу нинди агач"	1	
32	"Туган авылымда дару үләннәре" Әңгәмә. Дару үләннәре жыю.		1
33	"Түгәрәк болын"га экскурсия. Аның экологик торышы. Мин ничек ярдәм итә алам?		1
34	Йомгаклау. Эшләнгән эшләргә йомгак Проект эше. "Барысын да белергә телим"	1	

3 класс - 34 сәгатъ

№ п/п	Тема	Кол-во занятий	
		Т	П
1	Минем гаиләм. эти-эниемнең биографиясе.		1
2	“Ничек дәрәс тукланьрга?” Класс сәгәте.	1	
3	Әңгәмә ”Үземә ярдәм итәм-сәламәтлекне саклайым”	1	
4	Урманга экскурсия.		1
5	Альбом төзү.”Көзгә үләннәрдән гербарий” Инша «Урманда көз».		1
6	”Үсемлекләренң күптөрлелеге. Безнең як үсемлекләре”.	1	
7	Культуралы үсемлекләренң төрлелеге. Басу,бакча үсемлекләре . “Икмәк табынга ничек килә?” әңгәмә.	1	
8	Авылымның килеп чыгышы	1	
9	Эзләнү-тикшеренү эше “Авылым тарихы” Кереш		1
10	Өлкән кешеләр белән очрашу.		1
11	Кошлар һәм жәнлекләр.Елның төрле фасылында аларның тормышы. Кош һәм жәнлекләрне саклау.	1	
12	Туган якның шәхси Кызыл китабын төзү.		1
13	Безнең якларда хайваннар. Аларны саклау.	1	
14	Кышкы экскурсия «Әкияти урман»?		1
15	Авылымның экологик хәле . Проблемалар һәм аларны чишү		1
16	Авыл тарихыннан. (укучыларның телдән хәбәре)).		1
17	Туган авылым музеена сәяхәт «Мин нәрсәләр белдем?» Әңгәмә		1
18	Конкурс «Туган ягыңны беләсеңме?»	1	
19	“Кошлар-безнең дусларыбыз”. Жимлекләр ясау. Кошларга ярдәм итү		1
20	Кошларны күзәтү. Уен “Кошларны беләсеңме?”		1
21	Мәктәбем – горурлыгым, мәктәбем – йөз аклыгым.	1	
22	Конкурс .“Туган ягым “. Шигырь һәм жыр		1
23	Жыйган материаллардан, тупланган фотолардан файдаланып альбом төзү		1
24	Авылда туганлык жепләрен барлау. Шәжәрә ясау.		1
25	Сугыш елларында авылым.	1	
26	“Уйланабыз, эзләнәбез, Якем синең хакта”	1	
27	Кичә «Мин шушы авыл баласы»		1
28	Экологик темага әңгәмә. Хикәяләр уку.	1	
29	Болынга экскурсия. Болындагы тереклек.		
30	Болынның экологик хәле.		
31	Дару үләннәре жыю.. Үләннәрне саклау		
32	“изге чишмәсе”на сәяхәт . Аның экологик торышы.		
33	Су буена экскурсия . Су бие торышы. Сулыкларны саклау.		
34	Туган якның ачык китабы. Эшләнгән эшләргә йомгак Проект эше.		

4 класс - 34 сәгать.

№ п/п	Тема	Кол-во занятий	
		т	п
1	Минем гаиләм. Шәжәрә.		1
2	Минем гаиләм-минем бәхет. Гаиләненең үткәненең сәяхәт.	1	
3	Туган ягым – яшел бишек.	1	
4	Туган ягымның табигате. Авылымның “Кызыл китабы”	1	
5	Урманга экскурсия. Балаларның үз тойгылары нәтижәсендә иңша язу		1
6	Альбом туплау "Туган як үсемлекләреннән гербарий".		1
7	“Авылым чишмәләре” Эзләнү-тикшеренү эшенә кереш		1
8	Авылым чишмәләре буйлап сәяхәт		1
9	Челтер – челтер Яке чишмәләре. Телдән журнал		1
10	Түгәрәк өстәл артында әңгәмә: "Икмәк өстәлгә ничек килә?"		1
11	“Чәчәк ат туган ягым”. Минем туган ягым бүген.	1	
12	Туган ягым сулыклары: инеш, чишмә, күл, буа. Аларны саклау.	1	
13	Туган ягым урманнары. Телдән журнал.		1
14	Урман һәм кеше. Экологик проблемалар.		1
15	Урман һәм болынар. Табигатьтә үзенне тоту кагыйдәләре.		1
16	«Урман-табигый бергәлек» .Проект		1
17	Кышкы табигатькә экскурсия.		1
18	Туган ягымның язучы, шагыйрьләре. Аларның эсәрләрендә туган як темасы.		1
19	Туган ягым илебезгә нәрсәләр бирә? Табигый ресурслар.	1	
20	Туган ягымның экологик проблемалары.	1	
21	Туган ягымны киләчәктә нинди итеп күрергә телисең? Ижади эш	1	
22	Туган ягым мәдәнияты.	1	
23	Мәчет –изге урын. “Күңелең саф булсын”	1	
24	Игелек кылып яшик, тарихта эзле булмыйк...	1	
25	Язгы табигатькә экскурсия. Экологик проблемалар.		1
26	«Көрәнчә»гә сәяхәт. Үсемлек-хайваннар дөньясы. Табигатькә сакчыл караш тәрбияләү.		1
27	Табигать һәм кеше - бер бөтен.	1	
28	“Кеше йогынтысында табигатьтә үзгәрешләр” экскурсия.		1
29	Туган ягым – яшел бишек. Ижади эш Эшләнгән эшләргә йомгак Проект эше.		1
30	Табигатькә мин ничек ярдәм итә алам? Интеллектуаль уен	1	
31	Туган ягым сугыш елларында. Хикәяләр уку.	1	
32	“Алар даны мәңгелек!”Батырлык юлны кайдан башлана?	1	
33	“Беркем дә онытылмый, бернәрсә дә онытылмый” Телдән журнал	1	
34	Ата-аналар белән табигатькә бер көнлек поход		1